

Sveriges Hembygdsförbund
Verksamhetsberättelse
och årsredovisning 2017

Innehåll

Sveriges Hembygdsförbund	7
1. Organisations- och utvecklingsarbete	8
2. Service, kommunikation och statistik	12
3. Arbete för kulturarvet 2017	14
Årsredovisning	19
Revisionsberättelse	30

Hembygdsrörelsen är en del av det levande samhället. Den skapar broar mellan det förgångna, nutiden och framtiden. Hembygdsrörelsen har ett humanistiskt och demokratiskt synsätt. Den är öppen för alla, oavsett bakgrund. Den respekterar kulturarvets skiftande former i tid och rum. Hembygdsarbetet skapar gemenskap, trygghet och identitet. Intresset för kulturarvet är drivkraften i engagemanget för hembygden. Här möts alla generationer.

/SHF:s värdegrund.

Förord

Fjollårets stämma i Uddevalla blev minnesvärd på många sätt. Vi fattade då beslutet om vår vision liksom att förenings- och demokratiutveckling, barn och unga samt landskapets förändring ska vara gemensamma fokusområden för hela Hembygdsrörelsen. Visionen ”En levande hembygd öppen för alla” tycker jag är både tilltalande och utmanande. Fokusområdena fungerar som ett bra stöd för att uppnå visionen. För mig personligen blev stämman naturligtvis särskilt minnesvärd eftersom jag då fick det stora förtroendet som ny ordförande i Sveriges Hembygdsförbund.

Detta första år som ordförande har varit mycket lärorikt, intressant och inte minst roligt. Jag har succesivt försökt sätta mig in i den breda verksamheten som Hembygdsrörelsen står för. Jag har lärt mig mycket genom alla de människor jag har träffat. Det är också med stor glädje jag har sett hur ni i de regionala förbunden tagit er an arbetet med fokusområdena. Några har startat utbildningar av ledamöter i eller till styrelser och valberedningar. Andra jobbar med föreningsutveckling på annat sätt. Detta är ett viktigt arbete framöver för att utveckla den demokratiska grunden inom vår folkrörelse.

Aktiviteterna i de lokala Hembygdsföreningarna är imponerande många. Att barn och unga står i fokus är tydligt. Många föreningar har också jobbat med skolan och barnen sen länge. Tidsresor, sommarläger och berättarstugor vänder sig både till barnen och deras föräldrar och är uppskattade inslag. Vidare är föreningarnas intressanta program om vårt kulturarv och kulturmiljön sånt som lockar såväl boende som hemvändare och utsocknes, när de arrangeras runt om i landet. Det har varit spännande att få ta del av detta under året. Nu senast nere i Ringamåla där en studiecirkel inom hembygdsföreningen skrivit boken som valdes till Årets Hembygdsbok.

SHF:s uppdrag och roll handlar om att stödja, samla och företräda Hembygdsrörelsen på riksplanet. För att genomföra uppdraget så det ger bästa medlemsnytta krävs ett bra samspel mellan ett professionellt kansli och oss förtroendevalda. Det görs ett gediget jobb på kansliet, alltifrån yttranden på ett otal remisser som berör kulturarvet, till hemsidor och försäkringsfrågor mm. Hembygdsrörelsen och den värdegrund vi står för ger oss legitimitet och respekt i möten med myndigheter och departement. Vår röst blir hörd i olika sammanhang.

Tack till er alla som arbetar för ”En levande hembygd öppen för alla”.

Maria Norrfalk
Förbundsordförande

FOTO: K-G ZAHEDI FOUGSTEDT

Sveriges Hembygdsförbund

Sveriges Hembygdsförbund bildades 1916 under namnet Samfundet för hembygdsvård.

Ändamål

Att vårda och synliggöra hembygdens kultur och miljö så att de blir en naturlig grund för ett gott liv.

Ideologisk grundsyn

Hembygdsrörelsen är en del av det levande samhället. Den skapar broar mellan det förgångna, nutiden och framtiden. Hembygdsrörelsen har ett humanistiskt och demokratiskt synsätt. Den är öppen för alla, oavsett bakgrund. Den respekterar kulturarvets skiftande former i tid och rum. Hembygdsarbetet skapar gemenskap, trygghet och identitet. Intresset för kulturarvet är drivkraften i engagemanget för hembygden. Här möts alla generationer.

Vision

En levande hembygd öppen för alla

- vi ska värna kulturarvet över tid
- vi ska vara en välkomnande rörelse som möter människors kulturarvsintresse
- vi ska verka i lands- och stadsbygd
- vi ska spela en aktiv roll för en hållbar samhällsutveckling
- vi ska erbjuda våra kompetenser till andra samhällsaktörer.

Uppdrag

Att samla, stödja och företräda hembygdsrörelsen nationellt och internationellt

Verksamhetsinriktning 2018-2022

Tre gemensamma fokusområden för hela rörelsen:

1. Förenings- och demokratiutveckling
2. Barn och unga
3. Landskapets förändring

SHF ska därtill arbeta nationellt med följande frågor:

- Stärka hembygdsrörelsens arbete med lokala arkiv.
- Utveckla hembygdsrörelsens arbete med samlingsförvaltning.
- Utveckla hembygdsrörelsens gemensamma IT-resurser.
- Strategiskt arbete efter målsättningar i gemensamt kulturmiljöprogram.
- Föra fram hembygdsrörelsens värdegrund och perspektiv på ett kulturarv som är dynamiskt och berör alla människor oavsett bakgrund.
- Stärka hembygdsrörelsens finansiering, privat genom insamling och offentligt genom bättre utnyttjande av olika bidragsordningar.

FOTO: SAMIED KAU

1. Organisations- och utvecklingsarbete

Medlemsförbund

Blekinge Hembygdsförbund
Bohusläns Hembygdsförbund
Dalarnas Fornminnes- och Hembygdsförbund
Dalslands Fornminnes- och Hembygdsförbund
Gotlands Hembygdsförbund
Gästrik-Hälsinge Hembygdsförbund
Göteborgs Hembygdsförbund
Halländska hembygdsrådet
Heimbygda, hembygdsförbund för Jämtlands län
Jönköpings läns Hembygdsförbund
Kalmar läns Hembygdsförbund
Kronobergs läns Hembygdsförbund
Medelpads Hembygdsförbund
Norrbottens Hembygdsförbund
Skånes Hembygdsförbund
Stockholms läns Hembygdsförbund
Södermanlands Hembygdsförbund
Upplands Fornminnesförening och Hembygdsförbund

Värmlands Hembygdsförbund
Västerbottens läns Hembygdsförbund
Västergötlands Hembygdsförbund
Västmanlands Hembygdsförbund och
Fornminnesförening
Ångermanlands Hembygdsförbund
Ölands Hembygdsförbund
Örebro läns Hembygdsförbund
Östergötlands Hembygdsförbund

Medlemsutveckling

Baserat på de uppgifter som lämnats av regionala förbund, uppgick antalet fullvärdiga medlemsföreningar till 107, totalt 2037 (2043 år 2016) Med reservation för att medlemsrapporteringen inte är fullständig, uppgavs antalet individuella medlemskap vara 409 208, ett genomsnitt på 212 per förening. Förutsatt att stödjande föreningar, som inte är skyldiga att rapportera antal medlemmar, har i genomsnitt

lika många medlemmar blir totalen cirka 430 000 medlemmar (445 000). Antalet föreningar är stabilt medan trenden avseende antalet medlemmar per förening är fortsatt vikande.

Hedersmedlemmar

Karl-Eric Axenström, Örnsköldsvik
Margareta Biörnstad, Stockholm
Sture Bäckström, Robertsfors
Alf Carlsson, Nässjö
Mats Fack, Järvsö
Göran Furuland, Norrtälje
Stina Gustavsson, Töreboda
Berit Hange-Persson, Lundsbrunn
Lars Israelsson, Bastuträsk
Ingemar Mundebo, Lidingö
Lars Pettersson, Nyköping
Jan-Eric Rosenqvist, Katrineholm
Josef Rydén, Nässjö
Birger Svanström, Ruda
Ulla Värnäs, Stockholm
Åke Werdenfels, Sölvesborg
Sture Wärlinder, Norrtälje
Karin Öman, Karlskoga

Styrelse

Maria Norrfalk, ordförande, Uppsala	Vald till 2018
Anna-Karin Andersson, 2:e vice ordförande, Nyhammar	2018
Kjell Gustafsson, Norra Åreda, Växjö	2019
Sven Jensén, Broby	2019
Margareta Johansson, Indal	2018
Eva Kempff, Tällberg	2019
Gabriella Lönnngren, Vuollerim	2018
Bo Nilsson, Bjurholm	2019
Peter Olausson, Värmlands Nysäter	2019
Gabriele Prenzlau-Enander, Värmdö	2018
Conny Sandberg, 1:e vice ordförande, Örebro	2018

Valberedning

Hans-Erik Qvarnström, Väröbacka,
sammankallande
Ingegerd Christiansson, Arlov
Ingrid Johansson, Råneå
Owe Norberg, Delsbo
Bengt Wallén, Västerås

Revisorer

KPMG för auktoriserad revision.
Förtroenderevisorer: Nils Westling, ordinarie,
Lars Lingsell, ersättare.

Hembyggsdagar med riksstämman

Årets hembyggsdagar med riksstämman hölls i Uddevalla 26–28 maj med Bohusläns hembygdsförbund som värd. Dagarna invigdes av Conny Brännberg, regionråd i Västra Götaland, och Ingrid Kennborn, ordförande för Bohusläns hembygdsförbund. Temat för fredagens seminarier på Bohusläns museum var hembygdens barn, unga och skola med ett gemensamt inspirationsseminarium följt av fem parallella seminarier som erbjöd fördjupning i olika frågor.

Riksstämman hölls på hotell Bohusgården med Conny Brännberg som mötesordförande och Ingrid Kennborn som vice ordförande.

Stämman antog visionen *En levande hembygd öppen för alla*, för hela hembygd rörelsen och en fyraårig verksamhetsinriktning med tre gemensamma fokusområden för riksförbundet och de regionala förbunden: *Förenings- och demokratiutveckling, Barn och unga* samt *Landskapets förändring*.

Birger Svanström avtackades för sina insatser som ordförande för SHF under tio år och Maria Norrfalk valdes till ny ordförande.

Hembyggsfesten hölls på Gustafsberg, där mottagare av hedersplaketter samt årets hembygdsförening uppmärksammades.

Söndagens fyra hembygdsresor i landskapet hade tema Stenens rike, Sillen – igår och idag, Utomskärs samt Inomskärs.

Utmärkelser

SHF:s plakett för rik gärning i hembygdsvårdens tjänst:

Bengt Bengtsson, Halland
Mats Hedblom, Sörmland
Gunnar Klasson, Bohuslän
Ingrid Mårtensson, Ångermanland
Kermith Myrvold, Värmland

Årets hembyggsbok

Marielunds vänner i Uppland för boken *Marielund - Sommardröm vid Uppsala*.

Årets hembygdsförening

Ljungdalens Hembygdsförening, Härjedalen, på nominering av Heimbygda, hembygdsförbund för Jämtland och Härjedalen.

Hedersmedlem

Birger Svanström, förbundsordförande för SHF mellan åren 2007–2017, utsågs av styrelsen till ny hedersmedlem.

Konferenser och möten

Ordförandeträff 7–8 februari i Stockholm på LRF-huset. Första dagen ägnades åt en mångfald av frågor på förslag av de regionala förbunden. Andra dagen ägnades åt diskussion om vision och verksamhetsinriktning.

Försäkringskonferens 11-12 februari i Järfälla. Mötet hölls tillsammans med Bygdegårdarnas Riksförbund, som också har grupp-försäkringsavtal med Länsförsäkringar Halland. Konferensen diskuterade bland annat möjligheterna till lokalt samarbete mellan hembygdsföreningar och bygdegårdar i det skadeförebyggande arbetet, samt bjöd på ett föredrag om klimatpåverkan.

Konferens om digital samlingsförvaltning 16 mars i Stockholm. Konferensen var en del av SHF:s förstudie om ny IT-plattform för hembygdsrörelsen och presenterade tre olika system för digital samlingsförvaltning som förvaltas av museer.

Informationsträff om barn och skola 23 mars i Stockholm. Konferensen anslöt till Folkskolans

175-årsjubileum och samarbetet mellan SHF och Lärarstiftelsen, Sveriges Museer m.fl. Medverkade gjorde bl.a. Lärarstiftelsen, Prins Eugens Waldemarsudde, Murbergets museum, Sveriges Museer och studieförbundet Vuxenskolan.

Konferens om lokalhistoria 13 maj i Marielund, Uppland. Konferensen uppmärksammade Årets hembygdsbok 2016, *Marielund – Sommardröm vid Uppsala*. Medverkade gjorde bl.a. Jonas Pertoft, Marielunds Vänner samt ledamöterna i SHF:s lokalhistoriska råd.

Höstmöte för regionala förbund 14–15 november i Stockholm. Höstmötet hade tema föreningsutveckling. Andra dagen bjöd på föredrag om styrelsens ansvar med Monica Lysholm, förbunds-direktör på IDEA, arbetsgivarorganisation för ideella organisationer.

Arbetsgrupper och råd

Jury för Årets hembygdsbok: Eva Fredriksson, Lars Grimbeck och Owe Norberg.

FOTO: STINA ROSEN

Referensgrupp för barn och skola: Bo Nilsson, Sara Williamsson, Marika Russberg, Sven-Åke Mökander, Birgitta Bieselhuevel, Emelie Wengse och Sten Rentzhog.

Lokalhistoriskt råd: Sven Jensén, Bo Nilsson och Peter Olausson, styrelsen, samt Jan Nordwall, generalsekreterare.

Kulturmiljövårdsråd: Anders Glimskär, SLU, Sven Jensén, Skånes hembygdförbund, Linda Lindblad, Hantverkslaboratoriet, Gabriele Prenzlau-Enander, SHF:s styrelse, Carl-Johan Stillström, Jönköpings hembygdsförbund, Johanna Ulfdotter, Sundsvalls kommun, Heidi Vassi, länsstyrelsen Kronoberg samt Viktoria Hallberg och Michael Lehorst, SHF:s kansli.

Försäkringsråd: Margareta Johansson, SHF:s styrelse, Gun-Britt Lindmark, Halland, Lisbeth Svensson, Kalmar, Kent Wallin, Värmland, samt Jan Nordwall, SHF:s kansli.

Bygdebandsråd: Barbro Andrell, Ingmari Ekman, David Fogelberg, Mats Hedblom, Björn Jönsson, Per Norberg och Conny Sandberg, SHF:s styrelse, samt Olov Norin och Jan Nordwall, SHF:s kansli.

Uppföljning av motioner

1. Ang. sotning av kulturhistoriska byggnader på hembygdsgårdar (stämman 2016)

Motionen yrkade på att SHF skulle bringa klarhet kring regelverk för sotning i de fall där skyddet för kulturhistoriska byggnader står i konflikt med sotningsregler.

SHF har varit i kontakt med Riksantikvarieämbetet och Sveriges Skorstensfejaremästares Riksförbund för att reda ut vilka bestämmelser som gäller. Riksantikvarieämbetet har i sin tur varit i kontakt med Boverket i frågan. En vägledning kommer att läggas ut på SHF:s hemsida senast i september 2018 med information om hur man hanterar de byggnader där sotning inte är möjlig på gängse sätt. Av handledningen ska framgå vilket regelverk som gäller, vem som har ansvar och vilka eventuella bidrag som finns att söka.

2. Ang. SHF stöd till föreningar som arbetar i SOFIE och PRIMUS (stämman 2016)

Motionen yrkade på att SHF skulle försöka förhandla ned priset för hembygdsföreningar som använder SOFIE.

SHF har fört en dialog med Västerbottens museum om SOFIE och företrädare för museet

fick också möjlighet att presentera tjänsten på SHF:s konferens för digital samlingsförvaltning i april 2017. Museet har därefter sänkt priset på tjänsten.

3. Ang. landskap och landskapsskyltar (stämman 2017)

Motionen yrkade på att SHF ska arbeta för att landskapen uppmärksammas, t ex genom vägs skyltar vid landskapsgränserna.

SHF har en dialog med Trafikverkets kulturmiljöexperter för att få klarhet i regelverket och vilka möjligheter som finns avseende skyltning i anslutning till riksvägar och Europavägar. SHF eftersträvar i första hand en lösning där skyltning kan ombesörjas av Trafikverket men undersöker också alternativa lösningar för tillstånd och finansiering av skyltar.

4. Ang. ortnamnens bevarande (stämman 2017)

Motionen yrkade på att SHF ska arbeta för att värna ortnamnens bevarande som immateriellt kulturarv.

SHF har haft möte med Lantmäteriet som visat stort intresse för samverkan med hembygdsrörelsen, både när det gäller ortnamnskunskap och lagfrågor kring ortnamn. Ett projekt startas i frågan under april månad, med målet att utveckla SHF:s information om lagstiftningen och dess tillämpning, samt hur hembygdsföreningarna kan arbeta för ortnamnsanvändningen i kommunerna. Lantmäteriets ortnamnsråd, där SHF tidigare fanns representerat, är numera endast öppet för myndigheter. Istället kommer en referensgrupp att bildas med Lantmäteriet, Institutet för språk- och folkminnen samt Riksantikvarieämbetet.

5. Ang. hembygdens helg på Skansen varje år (stämman 2017)

Motionen yrkade på att SHF skulle undersöka möjligheter och intresse för en årligen återkommande hembygdens helg på Skansen.

SHF har varit i kontakt med Skansens ledning som ställer sig positiva till arrangemang i samarbete med ett eller flera regionala hembygdsförbund. En arbetsgrupp bildas under hösten 2018 i syfte att utveckla samarbetet med Skansen.

6. Ang. utökat pris för årets hembygdsbok (stämman 2017)

Se styrelsens förslag.

7. Ang. minimiavgift för medlemsföreningar (stämman 2017)

Se styrelsens förslag.

2. Service, kommunikation och statistik

SHF:s hemsidor hembygd.se och bygdeband.se SHF:s två hemsidor används av ett stort antal föreningar. Kostnaderna har ökat under senare år. I syfte att förbättra funktionalitet, drift och öka kontrollen över kostnaderna genomfördes under året en förstudie inför en större utvecklingsinsats. Resultaten av studien presenterades på riksstämman. Styrelsen fattade under året beslut om inköp av en ny teknisk plattform som ersättning för hembygd.se och bygdeband.se. Utvecklingsarbetet påbörjades under hösten och beräknas fortsätta under hela 2018. Den nya hemsidan kommer att erbjuda funktioner för objektshantering och lagring, vilket är en förbättring mot tidigare hemsida. Det förstnämnda öppnar för att föreningarna även kan lägga upp kataloger över museiföremål. Hembygdsföreningar har haft möjlighet att bidra till det löpande utvecklingsarbetet. I december skickades en prototyp ut till alla administratörer i hembygd.se för synpunkter. Styrelsen har avsatt 1 miljon kronor i budget för utvecklingsprojektet under 2018. De äldre hemsidorna finns kvar under en övergångsperiod men insatserna begränsas till minsta möjliga. Hembygdsförsäkringen

Alla SHF:s medlemsföreningar omfattas av grundförsäkringen medan egendomsförsäkring för byggnad och lösöre kan tecknas som tillval. Försäkringsgivare är sedan 2005 Länsförsäkringar Halland. Det praktiska arbetet utförs på SHF:s uppdrag huvudsakligen av Föreningsförsäkringar i Varberg (försäkringskansliet). För uppföljning och strategiska överväganden finns ett Försäkringsråd

med fem personer från SHF:s styrelse och de regionala förbunden samt en Försäkringskommitté bestående av ansvarig på LF Halland och representanter från Föreningsförsäkringar och SHF:s ledning. Under året har insatser gjorts för att föra ut information om det nya avtalet med LF Halland samt om vikten att arbeta skadeförebyggande. Aktuellt avtal ger premierabatter för föreningar som genomför skadeförebyggande åtgärder. SHF har särskilt tryckt på åtgärder som förebygger vattenskador och beviljat ett ekonomiskt stöd med upp till 5000 kr för installation av vattenfölsbrytare. Försäkringskonferensen i februari, vilken arrangerades tillsammans med Bygdegårdarnas Riksförbund, fokuserade också på skadeförebyggande arbete.

Insamling – Hembygdsvän

Under hösten 2016 lanserade SHF konceptet Hembygdsvän i syfte att samla in pengar till stöd för hembygdsrörelsens arbete med kulturarvet. Insamlade medel går till att bygga upp en fond, Sveriges Hembygdsfond, för fördelning av bidrag till lokala projekt för bevarande av miljöer, samlingar och arkiv samt för åtgärder som ökar tillgängligheten. Detta innebär att hembygdsrörelsen i likhet med ett stort antal andra organisationer arbetar med insamling till stöd för ändamålet. Målsättningen är att nå ett samlat kapital om 3 miljoner kronor innan fördelning kan ske med avkastning på fonderade medel. Insamlingen är under uppbyggnad och avsikten är att nå nya grupper av givare, både privatpersoner och företag,

som vill bidra till hembygdsrörelsens arbete med kulturarvet. Under 2017 har insamlingen marknadsförts på familjesidor och i SHF:s egna kanaler. SHF fick under året tillstånd att använda 90-konto vilket medför att SHF ska redovisa sin verksamhet till Svensk Insamlingskontroll som utfärdar tillståndet.

Rådgivning och information

Kansliet har under året svarat för rådgivning och information till hembygdsföreningar inom olika frågor. SHF:s personal har kompetens för arbete med tillgänglighet, barn- och ungdomsverksamhet, natur- och miljöfrågor, arkiv och digitalisering, upphovsrätt med mera. Kansliet får också frågor om stadgar, årsmöte och styrelseformer. Mer komplicerade frågor har hänskjutits till SHF:s juridiska rådgivare. Samtliga frågor har handlat om fastighetsärenden. Skattefrågor hänvisas i regel till Skatteverket.

Upphovsrättsavtal

Avtalet mellan STIM och SHF innebär att SHF ersätter STIM för föreningarnas musikanvändning under högtiderna valborg, nationaldagen, midsommar och adventsfiranden. SHF har informerat om möjligheten att samarbeta med Vuxenskolan och andra studieförbund kring musikarrangemang vid andra tillfällen.

Studiematerial och samverkan med Vuxenskolan

En studiehandledning för arbete med barn och skola har utvecklats under året. Skriften beskriver den moderna skolans arbete och hur föreningar kan utveckla verksamheten för att bäst möta skolans behov. Skriften beräknas vara färdig under våren 2018.

Samarbetet med Vuxenskolan har under året intensifierats. SHF har hållit ett flertal konferenser i Vuxenskolans lokaler och studieförbundets personal har bidragit med information och processledning. SHF har också löpande kontakter med flera regionala företrädare inom Vuxenskolan. Då riksstämman beslutade som inriktning att främja förenings- och demokratiutveckling inom rörelsen, ser styrelsen flera skäl att uppmuntra till ökade kontakter med studieförbundet både regionalt och lokalt. Vuxenskolans statistik visar att arbetet gett resultat, med en tydlig ökning av antalet studiecirkel och kurser.

Tidskriften Bygd och natur

Tidskriften utkommer med fyra nummer per år och tar upp aktuella teman. Upplagan är ca 11 000 exemplar. Varje förening har rätt till fem kostnadsfria prenumerationer och kan teckna ytterligare för 150 kr per år. SHF debiterar dock endast 100 kr per prenumeration vilket betyder att föreningen

har möjlighet att tjäna pengar på försäljning av prenumerationer. Redaktör är Yvonne Nenander. Ansvarig utgivare är Jan Nordwall.

Nyhetsbrev

SHF ger ut ett månatligt nyhetsbrev via e-post. Brevet är tillgängligt för alla som är intresserade av SHF:s verksamhet och hade vid årsskiftet 4 500 prenumerationer. Nyhetsbrevet är en viktig informationskanal och kompletterar Bygd och natur med aktualiteter som tidskriften har svårt att förmedla på grund av en långsammare utgivningstakt.

Facebook

SHF administrerar flera sidor på Facebook. Den publika sidan för Sveriges Hembygdsförbund hade i december ca 1700 följare. Den publika sidan för Bygdeband hade 1100 följare. Därutöver finns sidor för olika grupper som också administreras av SHF.

Statistik över hembygdsrörelsen

SHF har riksstämmans uppdrag att svara för samordning av statistikarbetet inom rörelsen och inhämtar årligen uppgifter om ideell tid, antal evenemang och antal besökare. Därutöver ställs ytterligare en fråga om ett särskilt ämne. Statistikinsamlingen sker digitalt. 2017 rörde frågan föreningarnas museiverksamhet verksamhetsåret 2016.

Resultat av statistikinsamling 2017, avseende verksamheten 2016:

- Den ideella tiden i föreningarna uppgick till 3,9 miljoner timmar, vilket motsvarar ett ekonomiskt värde på nära 860 mkr (EU-norm 220 kr/timme).
- Antalet besökare uppskattas till runt 4,4 miljoner.
- Antalet evenemang uppgick till 27 200.
- 69 % av medlemsföreningar, hade museiverksamhet under 2016
- 62 % hade inriktning mot kulturhistoria, 20 % agrarhistoria och 8 % industrihistoria
- 67 % hade tyngdpunkt på 1850-1920 och 28 % på 1920-2000
- Ca 16 %, dvs. cirka 330 föreningar, av föreningarnas verksamhet svarar upp mot kriterier för museiverksamhet, se nedan.

Kriterier för museiverksamhet:

- 1) Kontinuerlig verksamhet, utan ett planerat slutdatum.
- 2) Möjlighet för allmänheten att besöka museet.
- 3) Regelbundna öppettider under hela eller delar av kalenderåret för allmänheten.
- 4) Visningar på museet, där utställningarna/samlingarna beskrivs.
- 5) Skyltar eller annan informationstext som förmedlar information om samlingarna/utställningar.
- 6) Fysiska samlingar.
- 7) Plan för bevarande av samlingarna.

3. Arbete för kulturarvet 2017

SHF:s uppdrag som företrädare gentemot staten SHF har i uppdrag att företräda hembygdsrörelsen på riksplaneln och har löpande kontakter med departement och de statliga myndigheterna. SHF får statligt stöd som ideell miljöorganisation från Naturvårdsverket, som kulturmiljöorganisation från Riksantikvarieämbetet samt som amatörkulturorganisation från Kulturrådet. Det statliga organisationsbidraget från de tre myndigheterna uppgick 2017 till totalt 2 990 000 kr, en minskning med 60 000 kr från 2016.

SHF har under året sökt verksamhetsbidrag från Riksarkivet anslag för enskilda arkiv. Ansökan avsågs. En ny ansökan lämnades under hösten om bidrag till SHF:s arbete med att stödja föreningarnas arbete med digitalisering av arkiven.

SHF har varit i kontakt med Jordbruksverket med anledning av investeringsstödet till hembygdsgårdarna och andra åtgärder inom EU:s landsbygdsprogram. SHF är representerat i landsbygdsprogrammets särskilda övervakningskommitté, som är regeringens högsta organ för uppföljning av programmet. SHF ingår också i Havs- och vattenmyndighetens dialoggrupp för vattenförvaltningen.

I april fick SHF möjlighet att presentera hembygdsrörelsens för riksdagens kulturutskott, ett möte som

hölls under våren innan riksdagen fattade beslut om regeringens kulturarvsproposition.

En samlad kulturarvspolitik

I februari presenterades regeringens kulturarvsproposition och riksdagen fattade beslut i maj. SHF kunde notera införande av en ny museilag, en förstärkning av det statliga kulturmiljöanslaget som fördelas via länsstyrelserna, ett utökat uppdrag för Riksantikvarieämbetet att samordna museifrågor samt en förstärkning av stödet till det civila samhället. Det sistnämnda är positivt för hembygdsföreningar som nu kan söka bidrag för kulturarvsarbete direkt från Riksantikvarieämbetet. Beslutet om kulturarvspolitiken innebar också att arkivområdet ska utredas. Utredningen ska bland annat se till de enskilda arkiven, vilket berör hembygdsrörelsen som har ett stort arkivbestånd.

Arbete för social hållbarhet

Många människor – politiker, media, aktörer inom kulturarvssektorn, allmänhet – ställer frågor om hembygdsrörelsens roll i samhällsutvecklingen, i synnerhet i frågan om integration, men segregation och urbanisering är också återkommande frågor. Hembygdsrörelsen har här en styrka i det långvariga

FOTO: SAMED KAJ

folkrörelsearbetet med ursprung i socknen som den första samhällsnivån för demokratiska beslut. Värdegrunden, den ideologiska grundsynen, betonar att hembygdsrörelsen är öppen för alla oavsett bakgrund och det uttrycks även i 2017 års beslut om en vision om en levande hembygd öppen för alla.

I syfte att bidra med fler perspektiv i integrationsdebatten, har SHF under 2017 deltagit som partner i dokumentärfilmsprojektet Det goda landet. SHF:s medverkan har möjliggjorts genom ett stöd på 2,5 miljoner kronor från Postkodlotteriet. Gemensamt för de sex filmer som ingår i serien, och som sändes i SVT under februari och mars 2018, är att de belyser det svenska samhällets utmaningar med integrationen. Andra partners i projektet har varit Sveriges Museer, Vuxenskolan och stiftelsen Chelha.

Strategiskt kulturmiljöarbete

SHF har utvecklat arbetet med kulturmiljöfrågor och tagit fram ett program för hembygdsrörelsens samlade kulturmiljöarbete. Den europeiska landskapskonventionen är en viktig inspirationskälla i arbetet och stor betoning läggs vid kulturmiljöns sociala värden. Den övergripande målsättningen är att hela tiden öka hembygdsrörelsens möjligheter och färdigheter i att

- lära känna hembygdens kulturmiljöer och deras värden
- ta tillvara hembygdens kulturmiljöer och deras värden
- använda hembygdens kulturmiljöer och deras värden i den lokala utvecklingen
- medverka i och påverka landskapsförändring i hembygden
- ha koll på och påverka offentliga styrmedel och myndigheternas tillämpning av dem
- samverka med andra aktörer, även internationellt.

SHF har fört dialog med regionala hembygdsförbund om utformningen av programmet samt diskuterat programmet med företrädare för regioner och läns museer. SHF har även haft kontakt med Riksantikvarieämbetet angående tillgång till öppen kulturmiljödata, information om förvaltning av kulturmiljöer och myndighetens arkiv och bibliotek. SHF:s kulturmiljöråd har haft två möten under året där programmet har diskuterats.

SHF fick rätt mot länsstyrelsen i Stockholm rörande talerätt för hembygdsföreningar

SHF överklagade länsstyrelsens i Stockholms beslut rörande Nobel Center till Mark- och miljödomstolen (MMD). Skälet var länsstyrelsens beslut att kulturmiljöorganisationer inte är att se som miljöskyddsorganisationer enligt 16 kap. 13 § Miljöbalken, i

detaljplaneärendet om Nobel Center i Stockholms Stad. SHF fick rätt i MMD och därmed har alla hembygdsrörelsens föreningar och förbund (under förutsättning att de uppfyller andra krav i 16 kap. 13 §) talerätt i samhällsbyggnadsärenden enligt Miljöbalken och Plan- och bygglagen, PBL. SHF:s överklagande var inte ett ställningstagande för eller emot planerna på att bygga ett Nobel Center i Stockholm, utan rörde en principiell fråga om att hembygdsföreningar har talerätt enligt gällande lag.

EU:s landsbygdsprogram och investeringsbidrag för hembygdsgrändar

SHF har svarat på frågor från hembygdsföreningar om ansökan om bidrag, deltagit vid regionala hembygdsförbunds möten om landsbygdsprogrammet samt vid Övervakningskommitténs för landsbygdsprogrammets möten. Under året lämnade SHF omfattande synpunkter på Landsbygds-kommitténs slutbetänkande (SoU 2017:1).

EU:s vattendirektiv och dess konsekvenser för kulturhistoriska landskapsvärden

SHF har arbetat intensivt för att analysera och följa konsekvenserna av tillämpningen av EU:s vattendirektiv inom den s.k. vattenförvaltningen, där värdefulla kulturmiljöer hotas med krav på biologisk återställning av vattendrag. Påverkansarbete har utförts i syfte att ändra tillämpningen så att hänsyn tas till kulturarvet. I februari lämnade SHF skrivelse till Miljö- och energidepartementet i frågan. SHF har under året deltagit i panelen vid Havs- och vattenmyndighetens forum om vattenmiljö och vattenkraft under Almedalsveckan samt lämnat omfattande synpunkter på Miljö- och energidepartementets remitterade PM om nya bestämmelser för vattenförvaltningen. SHF har också deltagit i dialogmöte om kulturarv och biologisk återställning av vattendrag vid Örebro läns museum. I vattenfrågan har en samverkansgrupp bildats tillsammans med Arbetets museum, Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd och Svenska Industriminnesföreningen.

Skogens kulturmiljövärden

SHF deltar löpande vid mötena i Skogsstyrelsens nationella sektorsråd för skog, och har lämnat synpunkter på Skogsstyrelsens rapport om utveckling av arbetet med skogens ekosystemtjänster.

Kyrkligt kulturarv – gravvårdar

Den av SHF initierade samverkansgruppen om gravvårdars bevarande med Svenska kyrkans kansli i Uppsala och Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation i Stockholm, har hållit möten. Gruppen har utökats till att också omfatta Sveriges släktforskarförbund. Fokus för gruppens arbete

har vidgats till att omfatta begravningsplatsernas kulturarv, och första steget mot en handledning i hur civilsamhället kan arbeta för att ta tillvara och utveckla begravningsplatsernas kulturarv har tagits. En artikel om gruppens resultat har publicerats i Bygd och Natur nr 1 2017, med titeln ”Gemensam syn på gravvård”. Här redovisas också två lokala exempel på hur hembygdsföreningar kan arbeta med begravningsplatsernas kulturarv.

Besvarade remisser

- Parlamentariska landsbygdskommittén, SOU 2017:1 För Sveriges landsbygder
- Vattenförvaltningens ambitioner för biologisk återställning
- Riksintresseutredningens slutbetänkande (SoU 2015:99),
- Miljö- och energidepartementets betänkande Miljötillsyn och sanktioner (SoU 2017:63),
- Näringsdepartementets remiss om ändringar i plan- och bygglagen (PBL) och
- Riksantikvarieämbetets förslag till verkställighetsföreskrifter om byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturmiljölagen

Barn och unga

En handlingsplan för det nya fokusområdet Barn och unga påbörjades under året i dialog med regionala hembygdsförbund enligt stämmobeslut. Dialogen skedde genom utskick med underlag och frågor samt under konferenser och andra möten. En intern referensgrupp har varit ett stöd för SHF:s arbete inom området. Den har bestått av några konsulenter och förtroendevalda ur rörelsen. Under året påbörjades också arbetet med en inspirations-skrift för hembygdsföreningar om skolsamverkan. Barn och unga var tema för riksstämman med ett flertal seminarier. Årets statistikinsamling innehöll särskilda frågor om fokusområdet barn och unga.

Folkskolans 175- årsjubileum

SHF deltog som samarbetspartner i jubileumsåret Folkskolan 175 år. Vandringsutställningen En sagolik skola invigdes på Waldemarsudde, bland annat med ett panelsamtal med partiledare och utbildningsministern. En konferens på temat hölls för hembygdsrörelsens konsulenter och medlemmar samt museipersonal i samarbete med Sveriges Museer och Studieförbundet Vuxenskolan. Föreningar och förbund i hela landet informerades om jubileet, utställningen, webbplatsen och möjligheten att lyfta fram barn och skola i verksamheten. Utställningen visades sedan i Kalmar, Kristinastad och Malmö. Berörda regionala hembygdsförbund deltog på olika sätt i invigning och med egna arrangemang.

Ung hembygdsambassadör

Projekt Ung Hembygdsambassadör slutrapporterades under året till Svenskt Friluftsliv. Det permanentades inom SHF som en möjlighet för föreningar att väcka ungdomars intresse för hembygdsföreningarnas verksamhet, något som många föreningar framfört önskemål om. Inspirations-skriften om projektet Att känna sitt hemma uppdaterades och trycktes i ny upplaga för fortsatt spridning till intresserade hembygdsföreningar. Tre ytterligare föreningar genomförde projektet under året.

Tillgänglighetsarbete

SHF:s arbete för tillgänglighet för människor med olika funktionsnedsättningar låg under året nere till följd av sjukskrivning. Beslutet om en ny verksamhetsinriktning innebär att SHF inte längre kan erbjuda föreningar hjälp med inventering av behov och rådgivning för åtgärder som förbättrar tillgängligheten. SHF kan dock fortsättningsvis erbjuda informationsmaterial som stöd för arbetet.

Internationellt arbete

SHF är ansluten till Civilscape, Europa Nostra, Swedish Council of America och Bridging Ages. SHF har deltagit på konferenser inom ramen för Civilscares arbete i Tyskland samt på det årliga mötet med Bridging Ages, som 2017 hölls i Vasa i Finland.

SHF:s representation

SHF har formell representation i ett flertal organisationer där samverkan sker i vissa fall. Under 2017 har SHF främst samverkat med Sveriges Museer, Ideell kulturallians och Läns museernas samarbetsråd. Representationen i olika myndighetsgrupper bedöms samtliga som viktiga för att lyfta fram kulturmiljöintresset och påverka myndigheternas tillämpning av regelverk. Deltagandet i olika referensgrupper ger tillgång till nätverk och möjligheter att utbyta kunskap och erfarenheter som kan leda till information och rådgivning gentemot medlemmarna.

Organisationer

Alma Folkhögskola: Jan Nordwall

Bridging Ages: Gabriele Prenzlau-Enander, Viktoria Hallberg

Civilscape: Sven Jensén och Michael Lehorst

Europa Nostra: Gabriele Prenzlau-Enander, Jan Nordwall

Folkrorelsernas Arkivförbund: Peter Olausson och Jan Nordwall

Folkrorelsernas Konstfrämjande: Jan Nordwall och Eva Kempff

Idea, arbetsgivarorganisation för ideella organisationer: Jan Nordwall

FOTO: STINA ROSEN

Ideell Kulturallians: Conny Sandberg och Jan Nordwall
Kultur och Näringsliv: Jan Nordwall
Hela Sverige ska leva: Anna-Karin Andersson, Bo Nilsson
Länsmuseernas samarbetsråd: Conny Sandberg, Kjell Gustafsson
Rikskommittén Sveriges Nationaldag: Hans-Erik Qvarnström
Svenska Kyrkans samrådsgrupp om gravvårdar: Peter Olausson och Michael Lehorst
Swedish Council of America: Peter Olausson, Jan Nordwall

Myndighetsrepresentation

Regeringens partsgemensamma råd för det civila samhället: Conny Sandberg
Skogsstyrelsens nationella sektorsråd för skogliga frågor: Michael Lehorst, ordinarie, Bo Nilsson, ersättare
Programrådet för nationellt skogsprogram: Maria Norrfalk
Övervakningskommittén för EU:s landsbygdsprogram: Gabriella Lönngren, ordinarie, Michael Lehorst, ersättare

Referensgrupper och nätverk

Future Forests: Viktoria Hallberg
Hantverkslaboratoriet: Kjell Gustafsson, Viktoria Hallberg, Michael Lehorst
Kungliga skogs- och lantbruksakademien, vetenskapligt råd för skogs- och lantbrukshistoria: Jan Nordwall
NAMSA, Naturhistoriska museers samarbetsorganisation: Viktoria Hallberg, Bo Nilsson
Naturens år, Naturvårdsverkets samrådsgrupp för det civila samhället: Viktoria Hallberg
Sockenkyrkonätverket: Eva Kempff och Peter Olausson

Kansli och personal

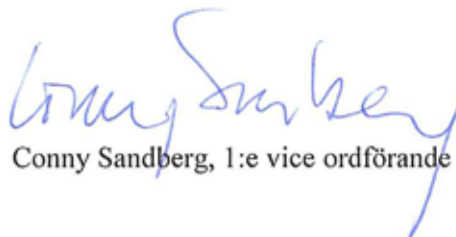
Jan Nordwall, generalsekreterare
 Eva Forsberg, ekonom
 Marianne Grop (pension 31/12)
 Patrik Haggren, projekt insamling (till 30/9)
 Viktoria Hallberg, konsulent
 Gunnar Häger (slutade 31/12)
 Michael Lehorst, kulturmiljöstrateg
 Olov Norin, kommunikatör
 Yvonne Nenander, redaktör
 Sabina Östborg Larsson, kanslist

Stockholm 12 april 2018

Sveriges Hembygdsförbunds styrelse

Maria Norrfalk, förbundsordförande

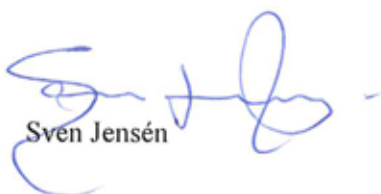
Conny Sandberg, 1:e vice ordförande

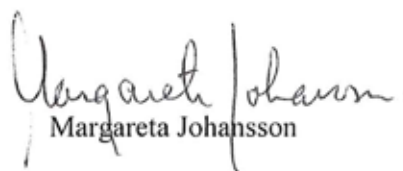
Anna-Karin Andersson, 2:e vice ordförande

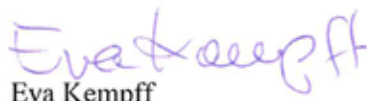
Kjell Gustafsson

Sven Jensén

Margareta Johansson

Eva Kempff

Gabriella Lönngrén

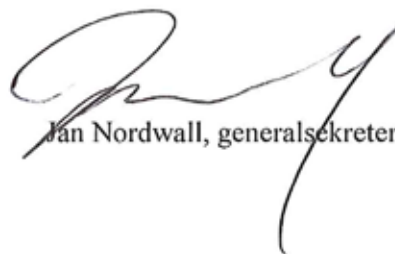
Bo Nilsson

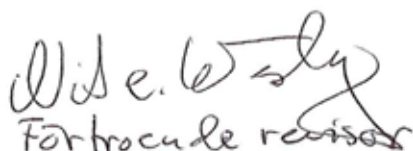
Peter Olausson

Gabriele Prenzlau-Enander

Jan Nordwall, generalsekreterare

Förtroende revisor

Årsredovisning

Räkenskapsåret

2017-01-01 – 2017-12-31

802006-2181

Innehåll:

Förvaltningsberättelse

Resultaträkning

Balansräkning

Noter

Underskrifter

FOTO: STINA ROSEN

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och generalsekreteraren för Sveriges Hembygdsförbund, 802006-2181, med säte i Stockholm, får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2017-01-01 – 2017-12-31.

Allmänt om verksamheten

Sveriges Hembygdsförbunds ändamål och organisation

Sveriges Hembygdsförbund bildades 1916 under namnet Samfundet för hembygdsvård och är Sveriges största demokratiskt uppbyggda kultur- och miljöskyddsorganisation. Förbundet är politiskt och religiöst obundet riksförbund för 2037 lokala hembygds- och kulturarvsföreningar och 26 regionala hembygdsförbund. Föreningar och förbund är fristående juridiska enheter med egen ekonomi.

Utveckling av företagets verksamhet, resultat och ställning

	Belopp i Tkr			
	2017	2016	2015	2014
Medlemsintäkter	5 544	5 586	5 614	3 176
Bidrag	3 990	5 050	3 350	3 100
Balansomslutning	8 281	7 228	7 686	9 026
Eget Kapital	6 875	5 608	3 515	594
Årets resultat	1 267	1 195	164	-2 557
Soliditet %	83,0	77,6	45,7	6,6

Definitioner: se not 9

Främjandet av ändamålet

Sveriges Hembygdsförbunds ändamål är att fördjupa och förmedla kunskap om hembygdens kultur- och naturarv, att skydda kulturarvet vid planering och förändring av samhället samt att göra

kulturarvet tillgängligt för alla människor. Sveriges Hembygdsförbunds värdegrund, även kallad ideologiska grundsyn: Hembygdsrörelsen är en del av det levande samhället. Den skapar broar mellan det förgångna, nutiden och framtiden. Hembygdsrörelsen har ett humanistiskt och demokratiskt synsätt. Den är öppen för alla, oavsett bakgrund. Den respekterar kulturarvets skiftande former i tid och rum. Hembygdsarbetet skapar gemenskap, trygghet och identitet. Intresset för kulturarvet är drivkraften i engagemanget för hembygden. Här möts alla generationer.

Vår vision, som antogs av riksstämman 2017, är en levande hembygd öppen för alla:

- vi ska värna kulturarvet över tid
- vi ska vara en välkomnande rörelse som möter människors kulturarvsintresse
- vi ska verka i lands- och stadsbygd
- vi ska spela en aktiv roll för en hållbar samhällsutveckling
- vi ska erbjuda våra kompetenser till andra samhällsaktörer

Sveriges Hembygdsförbunds uppdrag som riksförbund är att samla, stödja och företräda hembygdsrörelsen nationellt och internationellt. Vi samlar hembygdsrörelsens företrädare till diskussion och idéutveckling, vi stödjer det lokala och regionala arbetet med service och rådgivning och vi arbetar för att påverka myndigheter och politiker i frågor av hög angelägenhet för hembygdsrörelsens arbete med kulturarv och miljöskydd.

Vår verksamhetsinriktning betonar tre områden som gemensamma för hela folkrörelsen: förenings- och demokratiutveckling, barn och unga samt landskapets förändring. Därtill ska Sveriges Hembygdsförbund på riksnivå prioritera arbete med arkiv, samlingsförvaltning, IT-resurser, kultur- miljöfrågor, värdegrund och finansiering.

Som medlem betalar man medlemsavgiften till sin lokala hembygdsförening. Föreningen erlägger sedan en avgift till det regionala hembygdsförbundet och Sveriges hembygdsförbund som baserar sig på antalet medlemmar i föreningen. Avgiften till Sveriges hembygdsförbund är för närvarande 13 kr per medlem, medan avgiften till regionala hembygdsförbund varierar.

Sveriges hembygdsförbund fakturerar regionala förbund efter redovisning av anslutna föreningar och antal medlemmar per förening.

Verksamhetsåret 2017 har ägnats åt förberedande arbete där inriktningen och de mål som riksstämman fastställde, har tematiserats och diskuterats med

de regionala hembygdsförbunden. Årets höstmöte ägnades åt förenings- och demokratiutveckling. Vid sidan av detta har folkskolans 175-årsjubileum och utveckling av en ny IT-plattform med hemsida för medlemsföreningarna fått stor uppmärksamhet i årets verksamhet.

Riksdagsbeslutet om en samlad kulturarvspolitik har föranlett kontakter med både riksdag, departement och myndigheter inom kulturområdet, vilket beskrivs utförligare i förbundets verksamhetsberättelse.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Beslut om medlemskap för barn och unga

Riksstämman fattade beslut om att inrätta ett nytt medlemskap för barn och unga upp till 25 år. Medlemskapet ska vara avgiftsfritt till SHF och de regionala förbunden och träder i kraft 2019.

Utveckling av ny IT-plattform

SHF fattade under året beslut om en större investering i en ny IT-plattform för föreningarna. Beslutet innebär att nuvarande hemsidor hembygd.se och bygdeband.se slås samman till en gemensam hemsida med utökad funktionalitet för hantering av digitaliserade arkiv och samlingar. Den nya plattformen bygger på en egenutvecklad lösning i syfte att bättre tillgodose hembygdsföreningarnas specifika behov. Utvecklingen av den nya plattformen beräknas pågå under hela 2018.

90-konto och insamling

SHF blev under året godkänd som insamlingsorganisation av Svensk Insamlingskontroll med rätt att använda 90-konto. Därmed ska SHF redovisa verksamheten till Svensk Insamlingskontroll. Insamlingsverksamheten är under uppbyggnad och målet är att uppnå ett samlat kapital om 3 miljoner kronor i Sveriges Hembygdsfond innan fördelning av ekonomiska bidrag kan göras till anslutna föreningar.

Hembygdsförsäkringen

SHF har tecknat gruppörsäkring med Länsförsäkringar Halland. Avtalet innehåller en obligatorisk grundförsäkring för anslutna hembygdsföreningar samt en frivillig egendomsförsäkring för byggnad och lösöre. Avtalet berättigar till vinstdelning när skadorna hålls nere. Därtill kan återbäring utbetalas som baserar sig på LF Hallands hela försäkringsbestånd. 2017 utbetalades 1.370.578 kronor i återbäring.

Placering av kapital

Nordea sade upp avtalet för diskretionär förvaltning av SHF:s kapital. SHF placerade om kapitalet i

LF Bank Halland. Omplaceringen medförde en oplanerad försäljning av aktier och innehav i olika fonder, vilket påverkat årets resultat. Kapitalförvaltningen i LF Bank följer SHF:s placeringspolicy och ändamålsbestämda medel för Sveriges Hembygdsfond har separerats från övriga placeringar i syfte att lättare kunna följa utvecklingen av kapitalet i fonden.

Risker och förväntan

Antalet föreningar är stabilt, men antalet medlemmar per förening minskar med sjunkande medlemsintäkter som följd. SHF bedömer att det följer en allmän trend där traditionella folkrörelser möter svårigheter i nyrekrytering av medlemmar. Verksamhetsinriktningens betoning på förenings- och demokratiutveckling syftar till att vända denna utveckling. Inrättandet av ett nytt medlemskap för barn och unga är en konkret åtgärd för att främja medlemsrekrytering.

Statsbidraget håller en stabil nivå där SHF mottar årliga organisations- och verksamhetsbidrag från Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Statens kulturråd. Under 2017 var anslaget från Naturvårdsverket något längre än tidigare år, 540 000 kr istället för 600 000 kr 2016. SHF har under senare år förtydligat sin ställning som miljöskyddsorganisation enligt miljöbalkens bestämmelser, och uppfattar att minskningen av bidraget var tillfällig och beroende av politiska omständigheter.

Förväntningarna på SHF:s insatser för att stödja föreningarnas användande av digitala verktyg har ökat under senare år, vilket avspelas i motioner

till riksstämman. Det är naturligt att riksförbundet tar ett stort ansvar och investerar i gemensamma IT-lösningar för hembygdsföreningarna, men det medför också höga kostnader inom ett område där utvecklingen hitintills varit svår att förutse. Det ställer även krav på hög kompetens i upphandling av olika tjänster.

Den nya insamlingsverksamheten bedöms ha en positiv inverkan på SHF:s varumärke på lång sikt vilket kan bidra till att fler föreningar ansluter sig. SHF eftersträvar extern finansiering genom olika projekt som ligger i linje med organisationens verksamhetsinriktning.

Resultat och ställning och allmänt om föreningens ekonomi

Sveriges Hembygdsförbunds intäkter är skattefria. Intäkter som inte används i verksamheten under året balanseras i det egna kapitalet. Intäkter från insamling avsätts till Sveriges Hembygdsfond som ändamålsbestämda medel.

Årets resultat är 1 266 676 kr. Styrelsen föreslår att balanserat resultat 1 543 186 kr disponeras så att 1 000 000 kr tillförs posten investeringsfond, att 168 136 kr tillförs Sveriges hembygdsfond och att resterande 375 050 kr balanseras i ny räkning.

SHF:s styrelse 12 april 2018

Vad beträffar resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkning med tillhörande noter.

FOTO: STINA ROSEN

Resultaträkning				
<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2017-01-01- 2017-12-31</i>	<i>2016-01-01- 2016-12-31</i>	
Verksamhetsintäkter				
Medlemsavgifter		5 544 476	5 585 917	
Bidrag		3 990 000	5 050 000	
Nettoomsättning	2	1 038 415	1 302 652	
Övriga rörelseintäkter	3	2 617 047	4 071 887	
		<u>13 189 938</u>	<u>16 010 456</u>	
Verksamhetskostnader				
Råvaror och förnödenheter		-4 645 465	-6 707 640	
Övriga externa kostnader		-2 581 067	-3 312 778	
Personalkostnader	4	-5 040 297	-5 527 158	
Verksamhetsresultat		<u>923 109</u>	<u>462 880</u>	
Resultat från finansiella poster				
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar		343 670	738 909	
Ränteintäkter och liknande resultatposter		9	99	
Räntekostnader och liknande resultatposter		-112	-6 734	
Resultat efter finansiella poster		<u>1 266 676</u>	<u>1 195 154</u>	
Resultat före skatt		<u>1 266 676</u>	<u>1 195 154</u>	
Årets resultat		<u>1 266 676</u>	<u>1 195 154</u>	

Balansräkning

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2017-12-31</i>	<i>2016-12-31</i>
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	5	5 000 630	-
		<u>5 000 630</u>	<u>-</u>
Summa anläggningstillgångar		<u>5 000 630</u>	<u>-</u>
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		1 037 479	76 883
Aktuell skattefordran		142 598	128 818
Övriga fordringar		-	29 253
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		428 810	398 663
		<u>1 608 887</u>	<u>633 617</u>
<i>Kortfristiga placeringar</i>			
Övriga kortfristiga placeringar		1 818	4 691 056
		<u>1 818</u>	<u>4 691 056</u>
<i>Kassa och bank</i>		<u>1 669 914</u>	<u>1 903 027</u>
Summa omsättningstillgångar		<u>3 280 619</u>	<u>7 227 700</u>
SUMMA TILLGÅNGAR		<u>8 281 249</u>	<u>7 227 700</u>

Balansräkning

<i>Belopp i kr</i>	Not	2017-12-31	2016-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Eget kapital</i>			
Grundkapital		766 350	766 350
Ändamålsbestämda medel		4 565 336	3 665 336
Balanserat resultat		276 510	-18 644
Årets resultat		1 266 676	1 195 154
		<u>1 543 186</u>	<u>1 176 510</u>
Summa eget kapital		<u>6 874 872</u>	<u>5 608 196</u>
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder		356 746	390 357
Övriga kortfristiga skulder		206 654	159 177
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	6	842 977	1 069 970
		<u>1 406 377</u>	<u>1 619 504</u>
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		<u>8 281 249</u>	<u>7 227 700</u>

Rapport över förändringar av eget kapital

	Grund- kapital	Ändamåls- bestämda medel Hembygds- försäkring	Ändamåls- bestämda medel Sveriges Hembygdsfond	Ändamåls- bestämda medel Investerings- Fond	Balanserat resultat inkl. Årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans	766 350	2 324 510	1 010 630	330 197	1 176 509	5 608 196
Årets resultat	-	-	-	-	1 266 676	1 266 676
Disposition av föregående års balanserade vinstmedel	-	600 000	-	300 000	-900 000	-
Summa	766 350	2 924 510	1 010 630	630 197	1 543 185	6 874 872

Not 1 Redovisningsprinciper

Belopp i kr om inget annat anges

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och för första året också enligt Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Värderingsprinciper m m

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats utifrån anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar och skulder redovisas i enlighet med kapitel 11 (Finansiella instrument värderade utifrån anskaffningsvärdet) i BFNAR 2012:1.

Värdering av finansiella tillgångar

Finansiella anläggningstillgångar värderas efter första redovisningstillfället till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskrivningar.

Eventualförpliktelser

En eventualförpliktelse är:

- En möjlig förpliktelse som till följd av inträffade händelser och vars förekomst endast kommer att bekräftas av en eller flera osäkra framtida händelser, som inte helt ligger inom företagets kontroll, inträffar eller uteblir, eller
- En befintlig förpliktelse till följd av inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld eller avsättning eftersom det inte är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen eller förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Eventualförpliktelser är en sammanfattande beteckning för sådana garantier, ekonomiska åtaganden och eventuella förpliktelser som inte tas upp i balansräkningen.

Medlemsavgifter

Medlemsavgifter omfattar den del som avser medlemskap i organisationen. Medlemsavgifter redovisas vid inbetalning från medlemmen och intäktsredovisas över den tidsperiod som avses.

Gåvor och bidrag

En transaktion i vilken organisationen tar emot en tillgång eller en tjänst som har ett värde utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte är en gåva eller ett erhållt bidrag. Om tillgången eller tjänsten erhålls därför att organisationen uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och om organisationen har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls, är det ett erhållt bidrag. Är det inget bidrag är det en gåva.

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidraget uppfylls.

Not 2 Nettoomsättning per rörelsegren och geografisk marknad

Nettoomsättning

	2017-01-01- 2017-12-31	2016-01-01- 2016-12-31
Deltagaravgifter	284 954	418 880
Hysesintäkter	171 250	143 600
Föreningsprenumerationer	217 297	228 047
Annonsintäkter	71 615	67 325
Försäljning eget material	125 163	399 800
Hembygdsvän	168 136	45 000
Summa	1 038 415	1 302 652

Not 3 Övriga rörelseintäkter

	2017-01-01- 2017-12-31	2016-01-01- 2016-12-31
Hembygdsförsäkringen	2 287 707	1 200 000
Bidrag personal	319 891	470 809
Övriga intäkter	9 449	2 401 078
Summa	2 617 047	4 071 887

Not 4 Anställda och personalkostnader

Medelantalet anställda

	2017-01-01- 2017-12-31	2016-01-01- 2016-12-31
Medelantalet anställda, föreningen	9	9
Totalt	9	9

Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, inklusive pensionskostnader

	2017-01-01- 2017-12-31	2016-01-01- 2016-12-31
Löner och andra ersättningar:	3 136 407	3 758 304
Sociala kostnader	1 397 701	1 648 944
(varav pensionskostnader) 1)	304 360	361 190

Not 5 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2017-12-31	2016-12-31
Akkumulerade anskaffningsvärden:		
-Vid årets början	-	-
-Tillkommande tillgångar	5 000 630	-
Redovisat värde vid årets slut	5 000 630	-

Långfristiga värdepappersinnehav

	Bokfört värde	Marknadsvärde
Carneige Fonder	80 850	78 986
SPP Fonder Grön Obligationsfond	363 826	363 541
Simplicity Ftgsobligationer	363 826	363 417
Simplicity likviditet	202 128	201 964
Catella Hedgefond	199 500	201 640
Lannebofonder Corporate Bond	1 276 800	1 276 800
Lannebofonder likviditet	798 000	797 444
Lannebofonder Sverige	319 200	310 111
Öhman Fonder	1 396 500	1 393 767
	<u>5 000 630</u>	<u>4 987 670</u>

Not 6 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2017-12-31	2016-12-31
Upplupna semesterlöner	539 007	543 137
Upplupna soc.avgifter	166 111	177 278
Övriga upplupna kostnader	137 859	349 555
	<u>842 977</u>	<u>1 069 970</u>

Not 7 Ställda säkerheter och eventalförpliktelser**Ställda säkerheter & Eventalförpliktelser**

	2017-12-31	2016-12-31
Ställda säkerheter	Inga	Inga
Eventalförpliktelser	Inga	Inga

Not 8 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Under 2018 pågår utvecklingen av en ny plattform som bygger på en egenutvecklad lösning i syfte att bättre tillgodose hembygdsföreningarnas specifika behov. Hemsidor hembygd.se och bygdeband.se slås samman till en gemensam hemsida med utökad funktionalitet för hantering av digitaliserade arkiv och samlingar.

Not 9 Nyckeltalsdefinitioner*Balansomslutning:*

Totala tillgångar.

Soliditet:

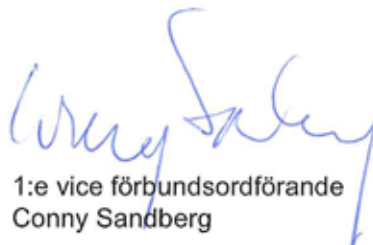
Totalt eget kapital/ Totala tillgångar.

Underskrifter

Stockholm den 12 april 2018

Maria Norrfalk
Förbundsordförande

1:e vice förbundsordförande
Conny Sandberg

2:e vice förbundsordförande
Anna-Karin Andersson

Margareta Johansson

Kjell Gustafsson

Sven Jensen

Gabriella Lönngren

Bo Nilsson

Gabriele Prenzlau-Enander

Eva Kempff

Peter Olausson

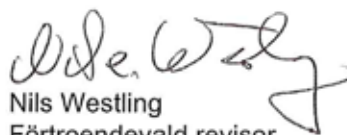

Jan Nordwall
Generalsekreterare

Vår revisionsberättelse har lämnats 2018-04-18

Anna Landerholm Granberg
Auktoriserad revisor, KPMG

Nils Westling
Förtroendevald revisor

Revisionsberättelse

Till föreningsstämman i Sveriges Hembygdsförbund, org. nr 802006-2181

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Sveriges Hembygdsförbund för år 2017.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten Den auktoriserade revisorns ansvar samt Den förtroendevalda revisorns ansvar.

Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisionssed i Sverige. Vi som auktoriserad revisor har fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Det är styrelsen och generalsekreteraren som har ansvaret för den andra informationen. Den andra informationen består av Verksamhetsberättelse.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och generalsekreterarens ansvar

Det är styrelsen och generalsekreteraren som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och generalsekreteraren ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och generalsekreteraren för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och generalsekreteraren avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

— identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

— skaffar vi oss en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

— utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och generalsekreterarens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

— drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och generalsekreteraren använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.

— utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Den förtroendevalda revisorns ansvar

Jag har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisions sed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar samt stadgar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och generalsekreterarens förvaltning för Sveriges Hembygdsförbund för år 2017 samt av förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att föreningsstämman disponerar vinsten enligt det presenterade förslaget och beviljar styrelsens ledamöter och generalsekreteraren ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisions sed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisors sed i Sverige. Vi som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och generalsekreterarens ansvar

Det är styrelsen och generalsekreteraren som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust samt förvaltningen.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller generalsekreteraren i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot föreningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med stadgarna.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisions sed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot föreningen, eller att ett förslag till dispositioner av föreningens vinst eller förlust inte är förenligt med stadgarna.

Som en del av en revision enligt god revisions sed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisors bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med stadgarna.

Stockholm den 18 april 2018

KPMG AB

Anna Landerholm Granberg
Auktoriserad revisor

Nils Westling
Förtroendevald revisor

**SVERIGES
HEMBYGDSFÖRBUND**

Sveriges Hembygdsförbund samlar en av Sveriges största folkrörelser med 2 050 föreningar och 430 000 medlemmar. Hembygdsrörelsen spelar en viktig roll både för den lokala identiteten och för utvecklingen av lokalsamhället.

www.hembygd.se